

Гречка

Ганс Крістіан Андерсен

Переклад Михайла Старицького

Часом після бурі як ідеш по полю, де посіяна гречка, то бачиш, що вона почорніла й до землі попріягала, немов вогонь перейшов через неї. Селяни кажуть: "Це все блискавка наробила!" А через віщо ж блискавка таке з гречкою діє? Я розкажу вам, що чув од горобця, а горобцеві розказувала це стара верба, що онде й досі стоїть ще насупроти ниви, де була гречка. Величезна верба та — й доладна, і пишна, тільки стара вже — аж згорбилась. Посередині вона репнула, а в щілині росте і трава, і ожина. Похилилось дерево, а зеленії віти, наче довге зелене волосся, аж до самої землі пообвисали.

Геть навкруги по полю росла пашня всяка — і ячмінь, і жито, й овес; і овес ріс тут такий пишний та гарний, що як поспіє, то мов гілочки з маленькими жовтенькими канарейками. Гарно росло там Боже збіжжя, і чим повніше наливався колос, тим нижче до землі воно нахилялося, не деручи згорда голови вгору.

Отут простяглась була й нива з гречкою, а якраз проти неї верба росла. Не схиляла голови гречка, як інша пашня, а гордо та пишно випрямлялась-величалась.

— Не гірша я, — каже, — за друге колосся, а далеко краща! Цвіт на мені такий гарний, мов на яблуні: дивись — аж серце радіє. Скажи мені, вербо, — пита, — чи ти коли-небудь бачила що краще од мене?

А верба покивала головою, мов хотіла сказати: "Авжеж, бачила!"

Розприндилась гречка так, що куди!

— Дурне дерево! — каже. — Таке старе — аж трава поросла з нього!

От раз де не взялась буря. Усі квітки польові позгортали свої листочки, посхиляли свої головки, поки перейде буря, а гречка, собі на лихо, пишається!..

— Нахили й ти голову! — кажуть їй квіти.

— Нам ні для чого! — одказала горда.

— Схили голову! — гукнуло колосся. — Он бач: летить янгол! Аж од хмари та до землі в нього крила; уб'є він тебе раніш, ніж попросиш, щоб змилювавсь над тобою!

— Нехай собі! А я таки нагинатись не буду! — каже гордовито гречка.

— Ой, заховай свій цвіт та опусти листя! — вже верба їй каже. — Та не дивись на блискавку, що шарпає хмари! Он люди — та й ті не вважались дивитись на неї, бо осліпля очі, а то ж то ми — мізерніші од людей!

— Мізерніші?! — одмовляє гречка. — Так-от же полюбуй, як я прямо гляну!.. — І гречка прямо глянула блискавці у вічі.

А блискавка — як блисне! — так немов увесь світ охопило полум'я.

От перейшла буря, стишилось; свіжо дихнули після дощичу і хліба, і квіти, а гречку дочиста посмарило... Тільки нікчемна, чорна як вугіль, на ниві трава зосталася.

Повінув вітер; стара верба загойдала гіллям, і з зеленого листя крапляста роса

упала, — мов плакало дерево...

— Чого ти, вербо, плачеш? — питають горобці. — Тут така благодать Божа! Глянь, як сонце світить; подивись, як розходяться хмари! Хіба ти не чуєш, як квітки пахнуть та кущики? Чого-бо ти плачеш, вербо стара?

От верба тоді й розказала про греччине гордування і про кару, що вона прийняла за пиху ту нікчемну; а горобці вже розказали мені, як раз увечері прохав їх, щоб побавили казкою.